

EL PLA DE L'ESTANY

Text > **XAVIER XARGAY I OLIVA**

Una reflexió lingüística | L'any 2009 es va posar fil a l'agulla al projecte «Eduquem en família»; el curs 2010-2011 es varen oferir les primeres xerrades, organitzades per totes les associacions de famílies i el Servei d'Educació de l'Ajuntament banyolí. Per tant, quinze anys d'activitat demostren l'encert a l'hora d'endegar-lo i de mantenir-lo. La primera de les xerrades la va oferir Jaume Funes i es titulava «Adolescents avui. Com continuar essent útils a les seves vides». L'última du per títol «Estratègies per comunicar-nos amb persones adolescents». Les diferències són òbvies, i no vull creure que es deguin, només, als canvis continuats i profunds d'aquests darrers quinze anys. Mentre que en el primer cas es posa èmfasi en l'encaix familiar, en l'esforç de pares i mares per ajudar els adolescents, en un concepte de família potser més clàssic; en el segon hi apareix un terme molt propi de les sectes psicopedagògiques, *estratègies*, que potser ja tenim interioritzat, però que, si mirem les definicions del diccionari, ens pot esgarriar una mica perquè ens parla d'operacions militars, polítiques o econòmiques, de l'«art de coordinar les accions i de maniobrar per tal d'aconseguir una finalitat». De debò que la majoria de les famílies pladestanyenques necessiten *estratègies* en aquest sentit, en lloc de recursos per continuar sent útils? Per acabar d'adobar-ho, el títol recupera aquell exemple de cretinisme lingüístic que tant criticava, entre d'altres, Quim Monzó, i que es va concretar en un programa televisiu (*Persones humanes*). «Persones adolescents»; perfecte. Jo ara espero

xerrades sobre «persones infantils» o «persones bebès» o sobre «mascotes adolescents» o «plantas adolescents», amb qui també ens podem comunicar sense redundàncies estúpides ni estratègies amb objectius ben definits.

Un aniversari | Aquest curs, l'Institut Josep Brugulat de Banyoles ha fet cinquanta anys i ho han celebrat editant un llibre, enregistrant una cançó i un videoclip i recollint vídeos de diversos testimonis. En la majoria d'actes s'ha posat en relleu la intensa relació del centre amb la ciutat. L'Institut, que va començar a l'espai on ara hi ha el Museu Darder i hi havia l'antiga Acadèmia Abat Bonito, va ser el centre d'FP de la comarca: hi oferien els graus d'administratiu, d'electricitat i, més tard, de fusteria. Actualment, amb un claustre d'uns cent deu professors i uns mil alumnes, continua oferint els cicles formatius de grau mitjà i superior de les mateixes famílies, ESO, tres branques de batxillerat i un PFI d'auxiliar de jardineria. Per molts anys.

EL RIPOLLÈS

Text i foto > **EUSEBI PUIGDEMUNT**

Sant Joan de les Abadesses | El mes d'abril passat va tenir lloc a la vila de les Abadesses la inauguració de la reurbanització i remodelació de l'espai de la Font d'en Roca, popularment conegut com el Triquet o Trinquet, que és on hi havia el safareig públic alimentat per la font ans esmentada. Aquest rentador va estar en actiu fins fa ben pocs anys, però quan va caure en desús, hi va començar un procés d'abandó, amb el consegüent decaïment. Les obres de remodelació començaren el 2020 sota la direcció dels

arquitectes Xavier de la Presa i Francesc Fajula (també escultor), amb l'objectiu de crear un continuïtat historicoarquitectònic amb el parc de la muralla que hi ha just a sobre i de reurbanitzar de cap a peus aquest indret. A part de la remodelació, al safareig se li va treure l'afegit de la teulada (que en un futur no llunyà s'hi tornarà a posar) i el voltant es va embellir amb una sèrie de grans gerres de fang cuit amb el nom de totes les bugaderes que al llarg de tants anys hi van anar no només a fer bugada, sinó també a socialitzar, i amb un monument en el qual Fajula ha plasmat els tres objectes més significatius de fer bugada aleshores: el blauet, el sabó dit «de Marsella» i el llençol recargolat per escórrer bé l'aigua de la rentada. Així, doncs, la remodelació ha aconseguit dues coses: la dignificació i la recuperació de la Font d'en Roca i convertir-la en un racó de record i memòria històrica ensem. L'acte es va cloure amb una representació d'una petita obra teatral, *Dones d'aigua*, escrita i interpretada per a l'ocasió per membres de la Secció Artística Teatral - Teatre Centre.

Ripoll | El diumenge 18 de maig se celebrà a la capital ripollesa la 58a Festa Nacional de la Llana i Casament a Pagès, una diada en què la tradició —o, més ben dit, les tradicions— és la veritable protagonista de l'esdeveniment doble. Si ens centrem primer en el Casament a Pagès, hom hi pot observar com era un casament camperol de famílies benestants dels segles XVIII i XIX, i les danses que acompanyaven els nuvis per homenatjar-los. Primer es fa el ball del Contrapàs (es ballà a la plaça del Monestir) i, una mica més tard, a la plaça Gran, els balls dels Tenedors i de l'Eudald i la Maria. Un cop dins del recinte de l'església i acabada la cerimònia religiosa, es puntejà el ball de l'Espunyolet, i a fora de bell nou,

>> L'Institut Josep Brugulat de Banyoles. (Foto: RÀDIO BANYOLES)

>> Safareig de la Font d'en Roca de Sant Joan de les Abadesses.

els balls del Roser i el de les Ovelles. Si parem esment a les tradicions vinculades a la Festa de la Llana, referencien els oficis que, òbviament, hi tenien una estreta relació, com ara els tonedors d'ovelles (amb tiora); els matalassers, dels quals es té constància des del segle XIV, i les filadores, un ofici que feien exclusivament mans femenines, complicat, feixuc i mal pagat! Tots aquests treballs tradicionals vinculats al món de la llana es van poder veure en una exhibició a la plaça de l'Ajuntament. La Festa de la Llana la impulsà l'any 1967 el Centre d'Iniciatives Turístiques i, posteriorment, el 1971, s'hi incorporà el Casament a Pagès amb l'objectiu d'arrodonir la jornada festiva.

Defensa del català al Ripollès | El Consell Comarcal va aprovar per unanimitat el Pla de promoció i defensa del català a la comarca fins al 2027, i es va convertir en la primera comarca de la demarcació de Girona (si no de Catalunya) que disposa d'una estratègia per revertir la tendència a la baixa en l'ús social de la llengua al territori. Aquest pla s'estructura en quatre àmbits, que són el del sector públic, el cultural, l'educatiu i el sociosanitari; tot plegat per poder tenir la màxima incidència

possible en la resta de la societat. Per elaborar-lo, el Consell Comarcal ha col·laborat amb diversos estaments, com el Consorci de Normalització Lingüística, alguns centres educatius o la Plataforma per la Llengua. Conjuntament també es va aprovar el Pla per al foment de la lectura, amb els objectius de promoure la lectura a tota la comarca i ben especialment als pobles i municipis més apartats i amb més dificultats; de poder aconseguir més subvencions per fomentar l'hàbit lector, i de fer front als reptes de les biblioteques de la comarca, que van des de la millora dels espais i equipaments fins a la manca endèmica de personal qualificat, passant per l'augment de l'oferta tant d'activitats relacionades amb el món del llibre i la lectura (per exemple, els clubs de lectura) com de llibres de tota mena.

LA SELVA

Text > SEBASTIÀ GODAY

La ratafia encimbella records i microhistòries | Probablement, el Mercat de les Herbes de la Ratafia

(mercatherbes.cat) podria ser una de les moltíssimes fires ben organitzades de caràcter gastronòmic local gironines. De bracet de la Confraria, Santa Coloma de Farners excel·leix en aquest món. Enguany, però, la fotografia que encapçalava el programa del mercat m'ha fet reflexionar sobre la fabulosa força que les fotografies en blanc i negre provoquen a qui les mira, i sí, a aquest cronista també. Es tracta d'un grup de colomencs (gairebé tots són morts) que encara es belluguen en el record dels meus convilatans. És la força evocadora de la fotografia i és, a més, treure de l'anonimat persones i vides que han configurat un país; dones i homes que hem saludat dotzenes i dotzenes de vegades; persones que han treballat abnegadament; persones que ens han fet riure; persones que un diumenge d'estiu han organitzat una excursió, potser a Santa Afra, a bord d'un vell autocar de la «Fibra» conduït per en Triadó. Al centre de la fotografia, agenollada, l'inclita i inefable ratafiaire farnesenca Francisca Pastells i la seva filla, la Paulina; agenollat a l'esquerra, en Lluís Bagué; la seva esposa, la Carme de Can Sala; en Pau Masferrer i el seu fill Josep; la mare i

GIRONINS A L'EXTERIOR

Text > ARIADNA MUNTADA, resident a Florència (Itàlia)

Ciao a tutti! Em dic Ariadna Muntada, soc de Flaçà, un poble de poc més de mil habitants situat entre la Costa Brava i Girona. Fa dos anys em vaig graduar en Gestió de la Informació i Documentació Digital a la Universitat de Barcelona.

Sant Agustí diu que el món és un llibre, i que aquells que no viatgen en lleixen només una pàgina. Arran d'una beca d'un any de durada, el novembre del 2024 vaig començar a llegir una gran pàgina del llibre. Em vaig incorporar a treballar a la Biblioteca de l'European University Institute (EUI), una organització intergovernamental fundada el 1972 que ofereix formació en diferents àmbits de les humanitats i les ciències socials. Està instal·lada a l'antic convent